

В. В. Лисак

Копайгород

КОПАЙГОРОД – селище міського типу Барського району Вінницької області. Копайгород, селищ. раді підпорядк. с-ще Копай і села Переліски, Українське, Шевченкове та Шипинки. Знаходиться на р. *Немия* (притока [Дністра](#)), за 75 км від обл. центру, за 28 км від райцентру та за 5 км від залізнич. ст. Копай. Пл. 3 км². Насел. 1493 особи (2001, складає 77,5 % до 1989), переважно українці. Уперше згадано в писем. джерелах 1624 під назвою Новгород. У цьому ж році надано Магдебур. право. Згодом назвали К. Осадником міста був Л.-К. М'ясковський. Його нащадки володіли К. ще бл. 40 р. Коштом Л.-К. М'ясковського збудовано костел Зіслання Св. Духа. 1648 копайгородці у складі загонів М. Кривоноса брали участь у штурмі м. Бар. 1672–99 – у межах кордонів Осман. імперії. За люстрацією 1765 – центр староства. За 2-м поділом Польщі 1793 перейшов під владу Рос. імперії. Новими власниками К. стали Сулятицькі. Їхнім коштом на місці старого костелу Зіслання Св. Духа 1798 споруджено новий (за рад. влади в ньому був розташ. кінотеатр, 1991 повернуто громаді). 1883 на місці старої дерев'яної церкви Різдва Богородиці зведено нову кам'яну (збереглася донині). У 19 – на поч. 20 ст. – містечко Могилів. пов. Поділ. губ. У К. мешкала значна євр. громада: 1847 – 617, 1897 – 1720 (58,3 %), 1923 – 1021, 1939 – 1075 (37,4 %) осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (кількість встановлених жертв – 67), зазнали сталін. репресій. 1923–59 – райцентр. Від 1932 – у складі Вінн. обл. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Від осені 1941 до весни 1944 існувало ґетто, в якому утримували також євреїв із Бессарабії та Буковини. Від 1956 – смт. 1959 мешкало бл. 4,1 тис., 1970 – 2 тис., 1979 – 2 тис., 1989 – 1,9 тис., 1999 – 1,7 тис. осіб. Нині у К. – заг.-осв. школа, дитсадок; б-ка, лікарня. Діють реліг. громади УПЦ МП, РКЦ. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців – лікар-хірург [Г. Костюк](#).

Бібліографічний опис:

Копайгород / В. В. Лисак // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-3314>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).